

KIRJALLISUUSDIPLOMI

Yläkoulun diplomivihko

Nimi:

KIRJALLISUUSDIPLOMI

Kirjallisuusdiplomi on hieno mahdollisuus osoittaa lukemisen harrastuneisuus siinä missä mitalit urheilussa. Kirjallisuusdiplomin suoritukset ottaa vastaan opettaja.

Kirjallisuusdiplomin suorittamalla lukutaito ja lukuinto kasvavat. Samalla tutustut kiinnostavaan ja laadukkaaseen kirjallisuuteen. Monipuolinen lukeminen parantaa lukutaitoa. Sanavarasto kasvaa ja myös oppimisen taidot kehittyvät. Erityisesti kaunokirjallisuuden lukeminen kehittää lukutaitoa. Hyvän lukutaidon voi saavuttaa vain lukemalla paljon!

Yläkoulun kirjallisuusdiplomin suorittaminen

1. Joka yläkoulun vuosiluokalle on oma diplominsa. Lue vuoden aikana kuusi teosta.
2. Kirjalistat ja tehtävät saat opettajalta.
3. Kirjalistat auttavat kirjojen valinnassa. Valitse teokset vuoden aikana kymmenestä kirjaryhmästä niin, että luet kirjat eri kirjaryhmistä. Voit myös lukea jonkin vapaavalintaisen kirjan, sovi siitä opettajan kanssa.
4. Lue ja nauti tarinoista!
5. Sovi opettajan kanssa suoritustavasta.
6. Merkitse lukemiesi kirjojen tiedot diplomivihkoon tai muulla opettajan kanssa sovitulla tavalla.
7. Kun olet lukenut kaikki kuusi kirjaa ja tehnyt tehtävät, saat opettajalta kirjallisuusdiplomin.
8. Kun olet suorittanut kirjallisuusdiplomin kaikkina yläkoulun kolmena vuotena ja lukenut yhteensä 18 teosta, saat Yläkoulun kirjallisuusdiplomin.

Voit etsiä kirjoja [OUTI-verkkokirjastosta](#). Aineiston varaaminen on ilmaista!

7. luokalla lukemani kirjat

Kirjaryhmä	Kirjailijan ja kirjan nimi	Suoritus hyväksyty

Lopullinen suorituspäivä ja opettajan allekirjoitus:

____/____/____

Paljon onnea!

Olet nyt suorittanut 7. luokan kirjallisuusdiplomin! Saat opettajalta diplomin.

8. luokalla lukemani kirjat

Kirjaryhmä	Kirjailijan ja kirjan nimi	Suoritus hyväksytty

Lopullinen suorituspäivä ja opettajan allekirjoitus:

____/____/____

Paljon onnea!

Olet nyt suorittanut 8. luokan kirjallisuusdiplomin! Saat opettajalta diplomin.

9. luokalla lukemani kirjat

Kirjaryhmä	Kirjailijan ja kirjan nimi	Suoritus hyväksytty

Lopullinen suorituspäivä ja opettajan allekirjoitus:

____/____/____

Paljon onnea!

Olet nyt suorittanut 9. luokan kirjallisuusdiplomin! Saat opettajalta diplomin.

Yläkoulun kirjallisuussdiplomin tehtävät

Voit tehdä tehtävät paperille tai muulla opettajan kanssa sovitulla tavalla. Käytä yhtä tehtävää pääsääntöisesti vain kerran kunkin vuoden diplomia suorittaessasi. Sovi tehtävien suorittamisesta opettajan kanssa.

Kirjan henkilöt

1. Esittele kirjan henkilöt. Esittele lyhyesti kuka kukin henkilö on ja kerro miten hän liittyy kirjan tapahtumiin.
2. Kirjoita lukemallesi kirjalle jatko, jossa kerrot mitä henkilöille myöhemmin tapahtuu.
3. Kuka kirjan henkilö haluaisit olla? Perustele, miksi valitsit juuri tuon henkilön. Toimisitko samoin kuin kirjan henkilö vai muuttaisitko jotain hänessä?
4. Luo kirjaan uusi sivuhenkilö. Kerro, millainen hän on ja millaiset suhteet hänellä on kirjan muihin henkilöihin. Missä ja milloin päähenkilö tutustuisi luomaasi sivuhenkilöön?
5. Valitse joku kirjan henkilöistä ja kirjoita hänelle kirje. Kommentoi asioita, joita tiedät hänelle tapahtuneen. Voit neuvoa, lohduttaa, kysyä, ihmetellä, kannustaa tai arvioida.
6. Kirjoita teoksen päähenkilön monologi eli yksinpuhelu, jossa henkilö kertoo minä-muodossa omasta elämästään ja toiveistaan.
7. Kirjoita nekrologi eli muistokirjoitus yhdestä kirjan pää- tai sivuhenkilöstä.
8. Poimi henkilöistä stereotyyppiset roolit (esim. sankari, konna, pelastaja, ratkaisija, auttaja). Miten kirjailija on vahvistanut henkilöiden kaavamaisuutta (ulkoasu/toiminta/kieli tms.)?
9. Olet toimittaja, joka on tekemässä haastattelua jostakin kirjan henkilöistä. Kirjoita haastattelukysymykset ja vastaukset vuoropuheluna. Otsikoi lehtijuttusi. Voit myös liittää juttuun kuvia kuvateksteineen.
10. Listaa ne ristiriidat ja ongelmat, joita teoksen pää- ja sivuhenkilöt elämässään kohtaavat. Lisäksi kirjoita lyhyesti, miten nämä henkilöt ovat kyenneet ongelmansa ratkaisemaan.

Kirjan juoni ja tapahtumat

11. Kirjoita referaatti kirjan tapahtumista. Kerro ensin, kenestä kirja kertoo ja selosta sitten teoksen juoni kronologisessa järjestyksessä. Kerro myös tarinan loppuratkaisu. Voit tehdä tämän myös sähköisenä esityksenä haluamallasi sovelluksella.
12. Keksi ja kirjoita teokselle uusi perusteltu loppuratkaisu.
13. Kirjoita muistiin ne teoksen kohdat, jotka ovat sinusta hauskoja, surullisia, vaikeita ymmärtää, pelottavia, ärsyttäviä ja jopa turhia.

14. Piirrä juonikäyrä teoksen tapahtumien kulusta. Merkitse käyrälle tärkeimmät tapahtumat ja käännekohdat ja selosta niitä lyhyesti. Voit myös piirtää tapahtumia.
15. Piirrä kartta kirjan tärkeimmistä tapahtumapaikoista. Kirjoita kunkin paikan kohdalle, mitä siinä tapahtui. Kerro, mikä osuus paikoilla oli tapahtumien kulussa tai mikä merkitys niillä on kirjan henkilöiden elämässä.
16. Kirjoita sanomalehtiuutinen jostakin kirjan tapahtumasta tai asiasta. Kirjoita uutistyyliin ja kirjakielellä. Muista uutisen rakenne (=tärkein asia ensin, taustat sitten) ja uutiskysymykset (mitä, missä, milloin, kuka, mitkä syyt ja seuraukset). Otsikoi iskevästi.
17. Mieti, mikä on lukemasi teoksen teema, idea tai johtoajatus. Voisiko sen tiivistää yhteen virkkeeseen? Kirjoita virke ja selitä, miten siihen päädyit. Voit käyttää apuna jotain valmista ajattelmaa, mietelauseetta, sanalaskua tai iskelmän kertosaetta tms., ja selittää, miksi se osuvasti kuvaa kirjan keskeistä sanomaa.
18. Poimi kirjasta kohtia, jotka toimivat ennakointina tai takaumina. Mikä niiden merkitys on kertomuksen etenemisen kannalta? Minkälaisia ratkaisuja kirjailija on käyttänyt (esim. unet, muistelu, ajankohdan mainitseminen)?

Kirja ja kirjailija

19. Keksi lukemastasi teoksesta kymmenen kysymystä. Vastausten tulee löytyä kirjasta.
20. Kirjoita kirjaesittely. Mikä kirjassa oli hyvää ja mikä huonoa? Kenelle suosittelisit kirjaa?
21. Tee lukemaan houkuttava somepostaus eli vinkki kirjasta jollekin käyttämällesi somekanavalle.
22. Mikä on mielestäsi kirjan tärkein lause? Kirjoita se ja perustele, miksi se on tärkeä.
23. Tee kirjan henkilöistä, teemoista ja tapahtumista tagipilvi. Keksi mahdollisimman paljon sanoja. Piirrä ja kirjoita tai käytä haluamaasi sovellusta.
24. Kirjoita kirjasta arvostelu. Sisällytä arvosteluusi faktat (kirjan nimi, laji ja ilmestymisvuosi). Muista arvostelun rakenne: johdanto, yleisarvio, esittely, poimintoja ja havaintoja yksityiskohdista, arviointia/mielipide, merkityksen pohdintaa tai vertailua vastaaviin teoksiin, kirjailijan aiempiin teoksiin tai mahdolliseen kirjasta tehtyyn elokuvaan. Jaksota tekstisi.
25. Luonnehdi lukemaasi runoteosta kokonaisuudessaan, eli sen aiheita, kieltä ja tyyliä sekä sanomaa.
26. Tee tarkempi analyysi vähintään kolmesta valitsemastasi teoksen runosta. (Kuka on runon minä? Onko runo kertova vai kuvaava? Mikä on runon aihe/miljöö/teema? Onko kyseessä perinteinen vai moderni runo? Onko kyseessä kuvaruno? Millaisia vertauskuvia runo käyttää? jne.) Mikä runoissa puhutteli/ kosketti/ herätti ajatuksia/ kuulosti erityiseltä? Poimi runoista esimerkkejä mm. kuvailmauksista ja - kielestä, riimittelystä tai säejaosta.

27. Pohdi teoksen, novellin tai runon nimeä. Miksi ko. teos on nimetty näin? Mihin nimi viittaa? Onko nimi teemallinen? Etsi tekstistä kohtia, joissa teoksen nimi esiintyy. Erittele näitä kohtia. Nimeä teos uudelleen. Perustele nimiehdotuksesi kirjan teeman pohjalta.
28. Laadi kirje teoksen kirjoittajalle. Voit kysyä esimerkiksi henkilöistä ja heidän välisistä suhteistaan ja ongelmistaan, juonesta, miljööstä. Mitä haluaisit tietää kirjailijasta itsestään?
29. Tee lyhyt esittely lukemasi kirjan kirjoittajasta. Etsi tietoa hänestä ja hänen tuotannostaan. Kirjoita yhtenäinen teksti omin sanoin ja merkitse näkyviin lähteet, joista tiedot ovat peräisin.
30. Tutustu tietokirjan kirjoittajaan ja tee hänestä esittely. Pohdi miksi hän on asiantuntija kirjoittamaan tietokirjan.